

CONSILIUL MUNICIPAL CHIȘINĂU

DECIZIE

nr. _____

din _____

Cu privire la implementarea Programului-pilot
„Alături de Diasporă” de către
Primăria Municipiului Chișinău

Având în vedere Nota informativă a Direcției relații externe nr. 97/DRE din 30.05.2023, în scopul creării cadrului de interacțiune a autorității publice municipiul Chișinău cu diaspora, prin intermediul Programului municipal „Alături de diasporă”, în temeiul art. 24 și art. 25 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, art. 32 și 33 din Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003, art. 15 alin. (2) și art. 16 alin. (1) din Legea Republicii Moldova nr. 136/2016 „Privind statutul municipiului Chișinău”, art. 29 alin. (2) din Legea 436/2006 „Privind administrația publică locală”, Consiliul Municipal Chișinău DECIDE:

1. Se aprobă Programul-pilot municipal „Alături de Diasporă”, conform anexei.
2. Se împuternicește Primarul General să numească membrii Unității de implementare a Programului.
3. Coordonarea implementării Programului menționat se pune în sarcina Direcției relații externe din cadrul Primăriei Municipiului Chișinău.
4. Cheltuielile aferente Programului-pilot municipal „Alături de Diasporă” în anul 2024 vor fi realizate din contul alocațiilor bugetare prevăzute pentru implementarea Programului-pilot municipal „Alături de Diasporă” (elaborarea studiilor, dotări, întreținere, finanțare a programului).
5. Direcția relații externe din cadrul Primăriei Municipiului Chișinău, la elaborarea bugetului municipal Chișinău, va prezenta propuneri privind necesarul de alocații bugetare pentru implementarea proiectului către Direcția generală finanțe a Consiliului Municipal Chișinău.
6. Prevederile prezentei decizii se pun în aplicare din data publicării.

7. Direcția relații publice și buget civil va aduce la cunoștință cetățenilor municipiului Chișinău, în termen de 5 zile, prevederile prezentei decizii.

8. Controlul executării prezentei decizii se pune în sarcina Primarului General al municipiului Chișinău.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ

SECRETAR INTERIMAR AL
CONSILIULUI

Adrian TALMACI

Programul-pilot municipal „Alături de Diasporă”

Introducere

1. Date cu privire la cetățenii moldoveni aflați peste hotare

- 1.1. Analiza statistică a diasporei moldovenești
- 1.2. Analiza cu privire la Asociațiile moldovenilor de peste hotare
- 1.3. Analiza mobilității diasporei moldovenești

2. Programul municipal „Alături de Diasporă”:

Pilonul I: infrastructură de comunicare și informare a diasporei

Pilonul II: accesul diasporei la facilitățile municipale

Pilonul III: întreprinderi și evenimente cu diaspora

3. Mecanismul instituțional și bugetul Programului municipal

- 3.1 Mecanismul instituțional
- 3.2 Bugetul

Concluzii și recomandări

Anexe

Introducere

Republica Moldova este într-o mai mare măsură o țară de origine a migrației decât o țară de destinație sau tranzit al migrantilor. Acest fenomen a început la sfârșitul anilor 90 ai secolului trecut, luând o amploare mai mare începând cu anii 2005-2007. În ultimii 10 ani se atestă un exod masiv al populației tinere și apte de muncă, fapt ce a dus ca în unele state europene să fie create comunități consolidate și numeroase ale moldovenilor. Am putea spune că asistăm la un proces de formare a unei diaspore moldovenești autentice, datorită perioadei îndelungate de aflare a sute de mii de moldoveni peste hotare și a numărului mare de cetățeni plecați.

Este necesar de menționat faptul ca chiar dacă o parte din populația noastră e stabilită peste hotare, după ultimele estimări putem vorbi despre o treime din cetățeni, aceștia au un rol activ în viața social-economică și politică din țara noastră. De aceea, este de datoria instituțiilor statului, de toate nivelele, sa-și stabilească politici și programe de colaborare cu cetățenii noștri de peste hotare și să mențină o legătură continuă cu ei. Prin urmare, Primăria Municipiului Chișinău conștientizează acest deziderat și are drept obiectiv să stabilească un cadru instituțional privind relația municipalității cu diaspora moldovenească, dând startul unor acțiuni și programe dedicate pentru această categorie de cetățeni. Acest start urmează a fi acel fundament de interacțiune între administrația publică locală și diasporă, care să reprezinte chintesența prezentului concept și obiectivul implementării Programului municipal „Alături de Diasporă”.

Or, se cunoaște faptul că în top 3 probleme cu care se confruntă diaspora noastră și organizațiile formate de ei reprezintă comunicarea și cooperarea redusă cu autoritățile Republicii Moldova. Conform ultimelor sondaje realizate în diaspora, peste 60% din respondenți spun că nu au nici-o colaborare cu APL din Moldova, fapt ce reprezintă un argument solid pentru Primăria Municipiului Chișinău să elaboreze și implementeze politici și acțiuni concrete pe direcția dată.

1. Date cu privire la cetățenii moldoveni aflați peste hotare

1.1 Analiza statistică a diasporei moldovenești

Prezentul paragraf va cuprinde o analiză statistică a diasporei moldovenești în baza următoarelor criterii:

- în baza criteriului geografic - țărilor unde s-a emigrat,
- În baza tipului de emigrare – permanentă sau temporară
- în baza criteriilor sociale ale emigranților: vârstă, sex, grad de calificare.

Vom menționa faptul că în RM nu există date statistice integrate cu privire la emigranții moldoveni plecați peste hotare, mai multe instituții ale statului elaborând diverse analize și proiecții în sensul dat. Astfel, datele statistice prezentate în acest capitol se bazează pe informațiile oficiale prezentate de Biroul Relații cu Diaspora, Agenția Servicii Publice, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și ambasadele moldovenești cu reședința peste hotare, Biroul Migrație și Azil și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Organizația Internațională pentru Migrație.

Astfel, la nivel macro, potrivit estimărilor Organizației Internaționale a Migrației în anul 2020, numărul emigranților moldoveni ar fi de 1 159 400¹, iar conform MAEIE cca 1,11 – 1,25 milioane oameni (*Ministerul a ajuns la această concluzie în baza informațiilor oficiale ale țărilor gazdă despre numărul de membri ai diasporei moldovenești și a estimărilor neoficiale aproximative ale MAEIE*). Prin urmare, putem spune că cca 30% din cetățenii Republicii Moldova se află peste hotare.

Vom puncta faptul că în ultimii 10 ani nivelul migrației spre Federația Rusă, Ucraina și alte state CSI este foarte mare, iar fluxurile migraționale spre Uniunea Europeană și America de Nord fiind în creștere semnificativă de la an la an, inclusiv din cauza abolirii

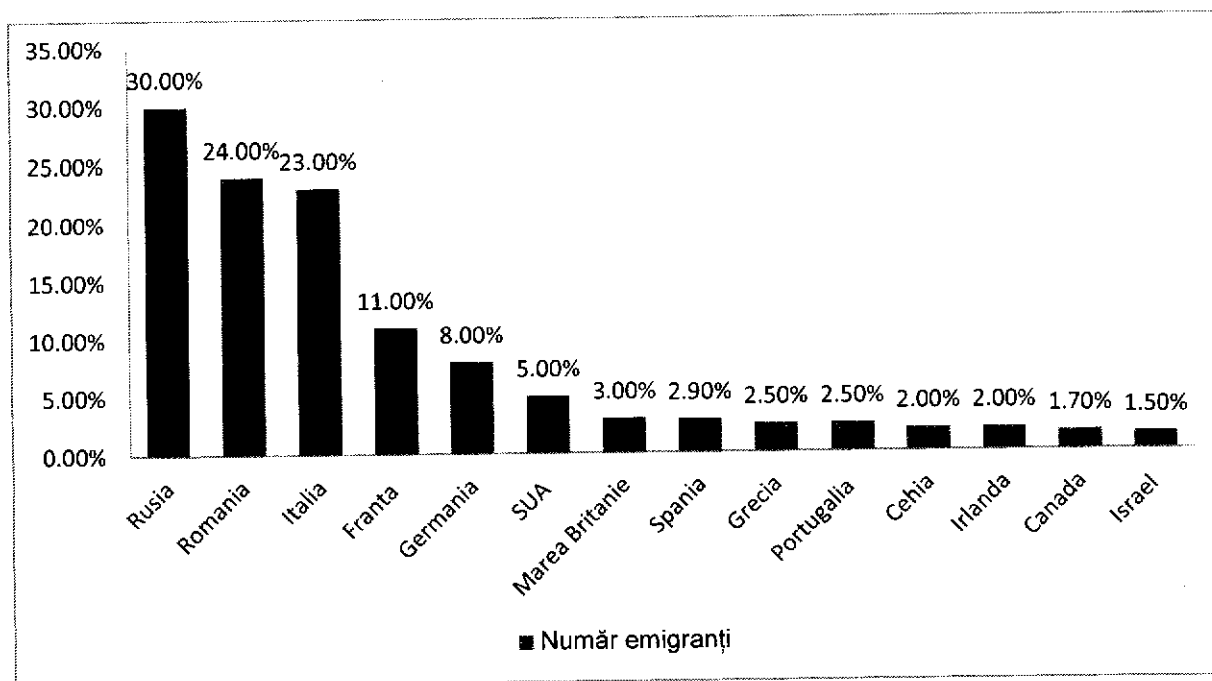
¹

https://moldova.iom.int/sites/g/files/tmzbdl1626/files/documents/GMDAC%2520MOLDOVA%2520Report_RO_010621_rev.pdf

regimului de vize cu UE din 28 aprilie 2014. Însă, odată cu războiul din Ucraina, limitarea mobilității spre și din Rusia, am putea admite că emigrarea în spațiul CSI s-a redus, pe când spre statele occidentale a crescut. De exemplu, în ultimii câțiva ani numărul migranților din Moldova în Rusia a scăzut de două ori. În baza datelor de la MAI din Rusia, de la Serviciul Federal pentru Migrație și de la alte instituții, reiese că în anii 2014 – 2020, diaspora moldovenească din Rusia s-a micșorat în fiecare an și, în cinci ani, s-a redus de aproape 2,5 ori: 586.000, 512.000, 357.200, 310.700, 205.700. Totodată, în ultimii ani se observă reorientarea migranților de muncă din RM spre Germania, Regatul Unit al Marii Britanii și Franța, ponderea acestora constituind cumulativ cca 20 procente din totalul persoanelor plecate la muncă sau în căutarea unui loc de muncă în anul 2018. Această reorientare a fost influențată, în special, de politicile de incluziune/ de integrare a migranților existente în țările menționate orientate spre migranți, de nevoia de forță de muncă.

Mai jos, vom prezenta informații pe țări de reședință unde se află cetățenii noștri:

- Rusia – cca 350.000 persoane (*potrivit datelor MAEIE, în Rusia se află oficial 190 mii de cetățeni ai Moldovei (sunt datele Rusiei, ca țară gazdă), iar neoficial, numărul acestora este de aproape 350 mii*)
- România – cca 285.000 persoane
- Italia – cca 270.000 persoane
- Franța – cca 130.000 persoane
- Germania – cca 100.000 persoane
- SUA – cca 60.000 persoane
- Marea Britanie – cca 40.000 persoane
- Spania – cca 35.000 persoane
- Grecia – cca 30.000 persoane
- Portugalia – cca 30.000 persoane
- Cehia – cca 25.000 persoane
- Irlanda – cca 20.000 persoane
- Canada – cca 20.000 persoane
- Israel – cca 18.000 persoane

Împărțirea diasporei în baza tipului de emigrare, vom evidenția următoarele:

- **Emigrare permanentă** – potrivit datelor ASP, principalele destinații pentru aceste persoane sunt SUA, Canada, Italia, Germania, Israel, Rusia.
- **Emigrare temporară (preponderent la muncă)** – potrivit datelor Poliției de Frontieră, cca 60% din persoane, se află peste hotare pentru o perioadă de până la 1 an, iar cca 40% din persoane de la 1 an și mai mult. Conform datelor Agenției AFM ce estimează migrația la muncă, aceasta incluzând numărul persoanelor de 15 ani și peste, plecate la muncă sau în căutare de lucru peste hotare la momentul cercetării. Analiza datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, țările recipiente a migranților moldoveni la muncă sunt Federația Rusă, Italia, Portugalia, Germania, Regatul Unit al Marii Britanii, Franța, Israel și Turcia. În anul 2018, numărul celor care se aflau peste hotare a fost în creștere, înregistrând 352.700 persoane din care 238.200 bărbați (68%) și 114.500 femei (32%). Distribuția pe sexe denotă discrepanțe semnificative privind țările de destinație, bărbații preponderent pleacă în Federația Rusă, Ucraina, Portugalia și România, iar femeile – în Italia, Israel, Turcia și Grecia.

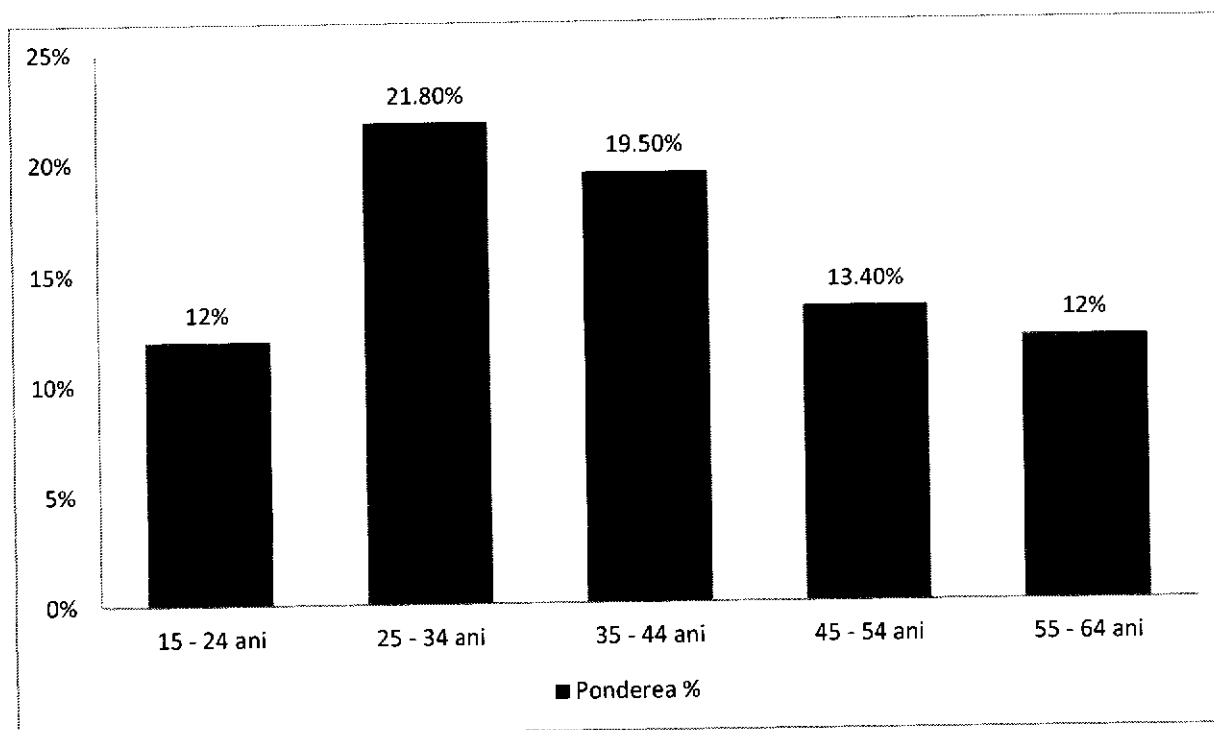
- Emigrare pentru studii - numărul de cetățeni moldoveni aflați la studii peste hotare în baza protocoalelor de colaborare internațională la care Ministerul Educației, Culturii și Cercetării este parte, variază la cca 5500 - 6000 persoane anual. Prin urmare, am putea prognoza ca în ultimii 10 ani la studii au plecat cca 55.000 studenți. La acest număr se adaugă și cei care pleacă de sine stătător. După țări, cele mai preferate state pentru studii sunt România, Rusia, Bulgaria, Germania, Franța și Marea Britanie.

Date statistice ale diasporei în baza criteriilor sociale ale emigranților, vom evidenția următoarele:

- După gen – conform datelor Organizației Mondiale a Migrației, cca 52 - 53% din diaspora moldovenească sunt femeii și 47 - 48% bărbați². De menționat că în general, structura migranților pe sexe a înregistrat tendințe constante pe parcursul ultimilor 10 ani.
- Preponderent emigrează populația din mediul urban, numărul acestora fiind de peste 2 ori mai mare față de cel din mediul rural.
- Datele privind fluxul anual al emigrării autorizate denotă că emigrează preponderent persoane tinere și apte de muncă, cea mai mare pondere este înregistrată pentru populația cuprinsă între 25–34 ani (21,8%) și 35–44 ani (19,5%), urmate de cele din grupa de vârstă 45–54 ani (13,4%), grupurile de vârstă 15–24 ani și 55-64 ani (câte cca 12%). Totodată, trebuie de menționat că anual crește ponderea populației plecate în vârstă de 15-59 ani, iar odată cu atingerea vârstei de 60 de ani și peste numărul persoanelor care pleacă peste hotare pentru a se stabili cu domiciliul permanent s-a redus de 1,5 ori în în ultimii 10 ani. Este important de menționat evoluția grupului de vârstă 30-44 ani, care este destul de reprezentativ (cca 32 %), înregistrând o creștere constantă în ultima perioada , datele ASP demonstrând o creștere de la 24,2% în anul 2014 până la 32,1% în anul 2018. Se observă, de asemenea, o tendință

² http://bma.gov.md/sites/default/files/media/ra_pme_2014-2018_0.pdf

ușoară de creștere a ponderii copiilor plecați peste hotare, care, conform datelor traversării frontierei, a crescut de la 9,2% în anul 2014 până la 12,3% înregistrate în anul 2018.

- Datele Biroului Național de Statistică arată că din totalul migranților 50% sunt cei cu nivel de instruire mediu (liceal, gimnazial), aceștia fiind urmați de cei 36% cu un nivel mediu de specialitate și secundar profesional, și apoi cei 13% cu studii superioare. Este important de menționat faptul, că procentul persoanelor cu studii superioare s-a mărit comparativ cu anul 2014, în special la bărbați (de la 9% până la 12%). Studiile în domeniul migrației forței de muncă confirmă că preponderent migranții moldoveni dețin locuri de muncă inferior calificării, jumătate din migranții moldoveni fiind angajați în calitate de lucrători necalificați. Printre migranții cu studii superioare prevalează tinerii cu vârstă de 25-34 ani, care constituie cca 55% în totalul migranților cu studii superioare (din urban cca 49 %, iar din rural 62%), ceea ce ne conduce la concluzia că după absolvirea instituțiilor de învățământ superior tinerii nu au reușit să se încadreze în câmpul muncii în țară din diverse motive și pleacă.

1.2 Analiza cu privire la Asociațiile moldovenilor de peste hotare

În prezent, diaspora Republicii Moldova este structurată în aproximativ 250 de asociații în peste 30 de țări, inclusiv în diverse grupuri de inițiativă și de excelență profesională. Cele mai numeroase asociații sunt înregistrate în Italia, România, Germania, Federația Rusă, Portugalia, Franța, SUA și Canada³. Tipologia asociațiilor diasporei este complexă și diversă, în funcție de statutul juridic, modelul de gestionare a activităților și domeniul de activitate. Asociațiile și grupurile diasporei au un rol important în realizarea acțiunilor și obiectivelor strategice în domeniul diaspora, migrație și dezvoltare.

Conform datelor Biroului Relații cu Diaspora⁴, asocierile diasporei moldovenești este în felul următor:

- Organizații înregistrate oficial (*în mare parte acestea s-au consolidat în jurul unor familii originare din RM, aflați de mult timp peste hotare și care au stabilit relații de prietenie*) – 67%
- Grupuri informale de interes și ajutor reciproc (*în mare parte acestea s-au format de studenți sau personae temporar aflate peste hotare*) – 26%

În baza datelor misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova peste hotare, mai jos prezentăm numărul de asociații pe țări:

Țara	Nr. de asociații	Note
Italia	40	
Rusia	42	
Franța	5	
SUA	17	
Spania	8	
Marea Britanie	6	

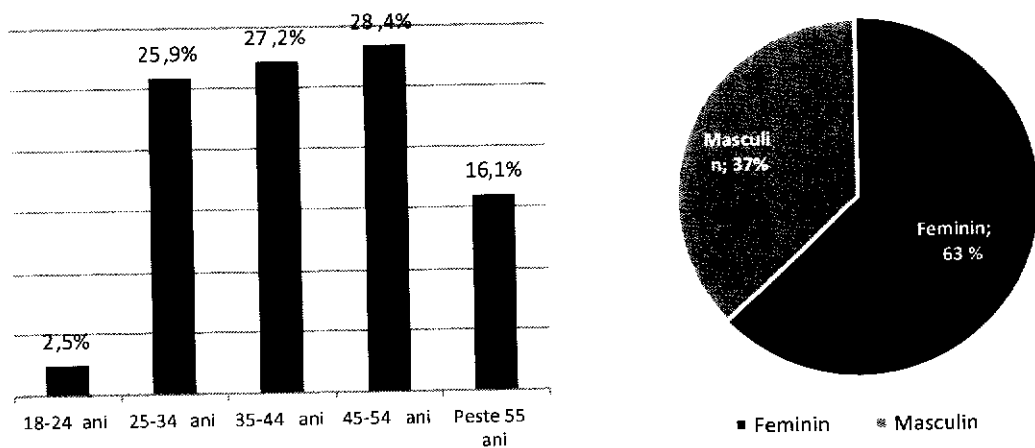
³ https://brd.gov.md/sites/default/files/sn_diaspora_2025_web.pdf

⁴ https://brd.gov.md/sites/default/files/document/attachments/studiu_sociologic_cartografierea_asociatiilor_din_diaspora.pdf

Germania	3	
Grecia	3	
Canada	17	
Israel	23	Dintre care 21 grupe de inițiativă
Irlanda	2	
România	2	
Regatul Țărilor de Jos	2	
Belgia	2	
Alte țări	Câte 1	Anexa 1

În ceea ce privesc persoanele lider care inițiază formarea acestor asociații, vom menționa că aceștia sunt femeile și persoanele din grupul de vârstă 25-54 ani. Cca 60% din președinții asociațiilor sunt femeile și 40% bărbați, dintre care cca 80% au studii superioare.

Figura 3. Vârsta și sexul liderilor

Cu privire la durata activității asociațiilor ale diasporei, vom punct următoarele:

- mai mult de 10 ani – 27%
- 5-10 ani – 26%

- 3-5 ani – 15%
- 1-3 ani – 26%
- Mai puțin de 1 an – 6%.

Cu privire la perioada de aflare peste hotare a membrilor asociațiilor ale diasporei, statistica e următoare:

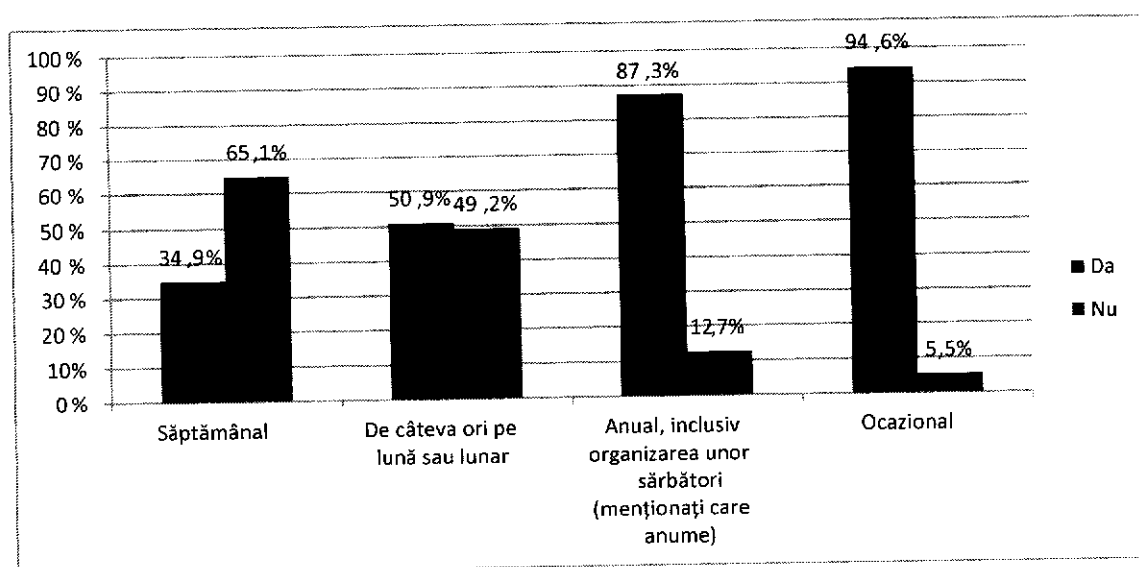
- 16 ani și mai mult – 48%
- 11-15 ani – 22%
- 6-10 ani – 15%
- 4-5 ani – 10%
- 0-4 ani – 5%

Factorul integrator pentru toate structurile diasporei este apartenența națională și civică, care necesită consolidare și valorificare pe 5 dimensiuni:

- voluntariat: potențialul contribuției civice și de voluntariat al membrilor diasporei poate fi implicat în activități și stipulat în programe dedicate acestora în Republica Moldova;
- advocacy și diplomație publică: comunitățile proactive și grupurile de excelență ale diasporei pot facilita promovarea imaginii Republicii Moldova și inițierea unor dialoguri bilaterale în domeniul economic, investițional, cultural și academic;
- caritate: membrii diasporei au o legătură emoțională și culturală puternică cu persoanele social-vulnerabile din Republica Moldova;
- cultură și tradiții: membrii diasporei organizează diverse evenimente culturale prin care petrec sărbătorile naționale și promovează tradițiile și obiceiurile moldovenești peste hotare;
- civice: prin care se organizează în promovarea ideologiilor politice și de participare la scrutine electorale.

Domeniile de activitate ale asociației	I rând	II rând	II rând	Total	
	nr.	nr.	nr.	nr.	%
Cultură, inclusiv păstrarea și transmiterea tradițiilor și obiceiurilor	37	11	4	52	65
Protecția drepturilor migrantilor	13	7	8	28	35
Educație, inclusiv studierea limbii române	4	16	8	28	35
Servicii sociale	6	11	9	26	32,5
Consolidarea legăturilor cu RM, inclusiv cu localitățile de baștină	5	7	8	20	25,
Filantropic (intermedierea acțiunilor caritabile)	4	4	7	15	18,8
Tineret	4	4	4	12	15
Sănătate	1	3	6	10	12,5
Dezvoltare comunitară, inclusiv proiecte de infrastructură	2	3	2	7	8,8
Economie, antreprenoriat, uniuni patronale	3	0	4	7	8,8
Civic și Advocacy (politici publice)	0	3	3	6	7,5
Sport	2	0	0	2	2,5
Religie	1	0	0	1	1,3
Altceva				4	5

În baza unor sondaje, elaborate la comanda Biroului Relații cu Diaspora, am selectat date cu privire la activitățile asociațiilor și cât de des le organizează. Prin urmare, avem următorul tablou ce ține de cât de des acestia organizează evenimente și alte acțiuni:

În opinia mai multor lideri, majoritatea cetățenilor noștri aflați peste hotare, au un atașament sporit față de țara de origine, unde au copilărit, au trăit cele mai intense emoții, mulți migranți încă au părinții, sau/și alți membrii apropiați, prieteni în RM, fapt ce se manifestă prin necesitatea organizării unor evenimente socio-culturale.

1.3 Analiza mobilității diasporei moldovenești

În contextul analizei mobilității diasporei moldovenești, vom menționa că aceasta se caracterizează prin următorii indicatori:

1. moldoveni stabiliți permanent peste hotare – revenire acasă pentru o perioadă scurtă de timp, preponderent în timpul concediilor. Aceste concedii sunt în jur de 3-4 săptămâni și în mare parte gravitează în jurul următoarelor perioade:
 - sărbători de Crăciun și Anul Nou (decembrie – ianuarie),
 - sărbători de Paști (martie – mai),
 - sărbători naționale din august și perioada de pregătire de școală (august).

2. moldoveni plecați la muncă sezonieră – revenire acasă într-un regim de alternare, preponderent alternarea este cel mai des o dată la 6 luni. Acest tip de imigranți cel mai des se află peste hotare în lunile aprilie – noiembrie, și în Republica Moldova în lunile noiembrie – martie.

3. studenți plecați la studii peste hotare – revenire acasă pe perioada vacanțelor, cel mai des fiind de două ori pe an:
 - iarna, de sărbători de Craciun și Anul Nou
 - vara, odată cu încheierea anului de studii.

Vom menționa faptul că în perioada pandemică a fost perturbată mobilitatea diasporei, însă, aceasta își revine începând cu acest an. Conform datelor agregate ale Poliției de Frontieră de până la perioada pandemică, care pot fi extrapolate pentru situația anului

curent, anual cca 750 mii de moldoveni trec frontiera RM la intrare. În consecință avem următorul tablou:

- cca 25% din cei care au traversat frontiera RM s-au aflat peste hotare până la 3 luni,
- cca 34% din cei care au traversat frontiera RM s-au aflat peste hotare de la 3 luni până la 1 an,
- cca 26% din cei care au traversat frontiera RM s-au aflat peste hotare de la 1 până la 3 ani,
- cca 15% din cei care au traversat frontiera RM s-au aflat peste hotare mai mult de 3 ani.

Cifrele de mai sus, ne permit să facem următoarea extrapolare:

- 25% din cei care s-au aflat peste hotare până la 3 luni, cea mai mare parte ar fi cetățenii moldoveni care locuiesc în țară și care pleacă peste hotare în scop de serviciu, odihnă, stagieri profesionale, tratament. Am putea estima că o mică parte din aceștia ar fi muncitori sezonieri sau studenți (*preponderent din România*).
- 34% din cei care s-au aflat peste hotare de la 3 luni până la 1 an, cea mai mare parte ar fi imigranții sezonieri și studenții.
- Ultimele 2 categorii, cca 41%, cea mai mare parte ar fi diaspora stabilită permanent peste hotare.

Dacă facem o contrapunere a datelor statistice de mai sus, am putea face următoarea proiecție a mobilității diasporei moldovenești:

1. cca 550.000 - 600.000 persoane aflați peste hotare revin pe parcursul anului în Republica Moldova. De fapt aceștia și reprezintă diaspora moldovenească.
2. cca 220.000 – 250.000 persoane din totalul celor care revin anual în RM ar fi imigranți sezonieri și studenți care învață peste hotare.
3. cca 300.000 persoane din totalul celor care revin anual în RM reprezintă diaspora stabilită permanent peste hotare.

2. Programul municipal „Alături de Diasporă”

Programul municipal „Alături de Diasporă” (*în continuare Program municipal*) are drept obiectiv general de a dezvolta un cadru sustenabil și comprehensiv de suport și informare din partea Primăriei Municipiului Chișinău pentru diaspora moldovenească, inclusiv oferirea oportunității de valorificare a unor facilități municipale în curs de derulare.

Programul municipal stabilește 4 obiective specifice pentru următorii ani, care și vor reprezenta acei piloni de bază în arhitectura sa:

- 1) elaborarea și dezvoltarea infrastructurii de comunicare și informare a diasporei pe subiecte necesare acesteia;
- 2) asigurarea drepturilor diasporei de a utiliza facilitățile oferite de municipalitate, inclusiv accesul la alte programe municipale;
- 3) mobilizarea, valorificarea și recunoașterea potențialului uman și intelectual al diasporei în promovarea politicilor socio-economice ale Primăriei în Chișinău;
- 4) implicarea directă și indirectă a diasporei în dezvoltarea economică a Chișinăului și la promovarea cultruii și tradițiilor moldovenești peste hotare.

Pilonul I: infrastructură de comunicare și informare a diasporei, care va oferi 3 tipuri de contact a Primăriei cu diaspora moldovenească:

1. Ghișeu unic pentru diasporă – contact fizic
2. Call centru pentru diasporă – contact la distanță
3. Instrument de suport informativ online.

1. Ghișeul unic va reprezenta amenajarea unui spațiu dedicat cu prezența unor operatori – consultanți, care vor oferi în formă fizică tot suportul informativ anume pentru diaspora pe subiecte de interes acestei categorii de cetățeni. Ghișeul este util în perioada când cetățenii noștri revin în Moldova pe perioade scurte de timp. Ghișeul va avea următoarele funcții de bază:

- informarea și consultarea verbală pe subiecte de interes pentru diasporă,

- oferirea unor tipuri de informație pe suport de hârtie și/sau format digital sub formă de flyere sau broșure pregătite dedicat,
- ghidarea pentru accesarea informațiilor necesare pe resursele online ale Primăriei.

2. Call Centru – în același spațiu cu ghișeul unic, separate va fi amenajat și un call centru cu prezența unor operatori – consultanți, dotați cu tehnica necesară, care să ofere suportul informativ anume pentru diaspora pe subiecte de interes acestei categorii de cetățeni. Call Centrul trebuie să aibă un număr de telefon simplu, care să poată asigura convorbiri de 2 tipuri:

- Convorbiri prin sunete voce
- Convorbiri prin sunete video (*contactul online video are o eficiență mai mare și asigură o apropiere a diasporei față de Primărie*).

În esență, Call Centru va avea același funcții ca ghișeul, după cum urmează:

- informarea și consultarea verbală pe subiecte de interes pentru diaspora,
- oferirea unor tipuri de informație în format online sub formă de flyere sau broșure pregătite dedicate în format digital,
- ghidarea pentru accesarea informațiilor necesare pe resursele online ale Primăriei.

3. Instrument de suport informativ online, se va caracteriza prin:

- Rubrică dedicată diasporei pe resursele online ale Primăriei, care va conține tot setul de informații necesare acestei categorii de cetățeni, precum și ghiduri cu privire la parcurgerea unor procese birocratice necesare,
- Aplicație online (*care urmează a fi dezvoltată*), care va reprezenta o hartă a Chișinăului cu locațiilor instituțiilor publice și privare de interes pentru diaspora și nu numai.

Ce ține de funcționalul aplicației online, vom menționa următoarele direcții:

1. Să fie compatibilă pentru orice tip de telefon și sistem de operare,
2. Să aibă funcția de geolocație a utilizatorului,
3. Să conțină locația următoarelor tipuri de instituții:
 - Instituțiile publice centrale și locale
 - Întreprinderile de stat prestatoare de servicii publice,
 - Întreprinderile private prestatoare de servicii publice în masă (*telefonie mobilă, internet, televiziune, servicii comunale, etc*)
 - Instituțiile medicale publice și private
 - Instituțiile educaționale publice și private
 - Băncile comerciale și filialele sale
 - Birouri notariale și de avocați
4. Fiecare instituție de mai sus introdusă pe harta online, la un click, să conțină informația descriptivă: adresa, datele de contact, foto clădirii, orarul de lucru, etc.
5. În baza funcției de geolocație, aplicația să poată genera utilizatorului informația cu ce transport public poate ajunge de la locul unde se află până la instituția dorită și cât timp ar lua deplasarea.
6. Funcția de notificări și informare.
7. Primire feedback de la utilizatori.

Cu privire la blocurile de informații pe care trebuie să le furnizeze Pilonul I – infrastructura de comunicare și informare, vom evidenția următoarele:

- a. Informații cu privire la obținerea actelor permissive emise de autoritățile municipale,
- b. Informații cu privire la servicii de sănătate în instituții publice municipale,
- c. Informații cu privire la admitere și frecvență în instituții preșcolare și școlare,
- d. Informații în domeniul imobiliar:
 - cu privire la procurarea imobilelor,

- cu privire la companiile de construcție,
 - cu privire la dezvoltarea unor proiecte imobiliare,
- e. Informații cu privire la orașele înfrățite ale Chișinăului și alte colaborări internaționale,
- f. Informații cu privire la programele municipale de atragerea investițiilor în Chișinău.

Pilonul II: accesul diasporei la facilitățile municipale

1. Facilități transport, care ar presupune:

- a. Instituirea unui abonament dedicat pentru diaspora la transportul public municipal, care ar presupune:
- Abonament „Diaspora” pe un termen determinat (*1-8 săptămâni*) la un tarif special, care ar asigura utilizarea transportului public municipal în raza municipiului Chișinău, spre și de la aeroport, utilizarea autobuzului turistic.
 - Abonamentul „Diaspora” va putea fi perfectat și eliberat în baza buletinului de identitate și unei cărți de reședință în străinătate, pe care le posedă cetățenii noștri din diaspora.
- b. Acces la chiriile transportului alternativ din garajul Primăriei (*conectare cu Programul municipal ce ține de stimularea utilizării transportului alternativ*), ce va prevedea:
- Persoana din diaspora va putea lua gratuit o unitate de transport alternativ (*bicicletă sau trotinetă electrică*) din garajul Primăriei pe o perioadă definită de timp. Această perioadă definită poate fi plafonată la maxim 5 ore.
 - Primăria instituie într-o locație comodă acel punct de dare în chirie a transportului alternativ pentru diaspora.
 - Transportul se eliberează la prezentarea buletinului de identitate moldovenesc împreună cu cartea de reședință în străinătate.

Persoana din diaspora când ia transportul în chirie îndeplinește un formular simplu și lasă la punctul de dare în chirie a transportului alternativ pentru diaspora un act de identitate pe perioada cât folosește transportul alternativ.

c. Acces la Programul „Casa Ta în Chisinau” și instituirea compensațiilor dedicate diasporei, fiind prevăzute următoarele:

- criteriul de eligibilitate pentru beneficierea compensației menționate mai sus ar fi aflarea a cel puțin un an peste hotare, conform cărții de reședință din țara străină, cumulate cu aflarea peste hotare a cel puțin 180 zile pe an.
- Compensația se menține pe toată durata creditului ipotecar din program, indiferent dacă persoana se afla peste hotare sau revine în Moldova, dat fiind faptul că această politică a municipalității are și ca obiectiv stimularea întoarcerii cetățenilor noștri.

Pilonul III: întreveneri și evenimente cu diaspora, ar presupune două direcții de activitate:

1. organizarea vizitelor reprezentanților Primăriei în țările unde locuiesc cetățenii noștri - așa-numite tururi peste hotare;
2. organizarea conferințelor online pe subiecte bine definite cu diverse grupuri ale diasporei.

Obiectivul de bază al acestui pilon ar fi implementarea mecanismului de integrare a domeniului diasporei, migrației și dezvoltării în strategiile, planurile și politicile autorității municipale. Direcțiile de realizare a acestui obiectiv sunt:

- organizarea întrevenerilor de discuții în diasporă privind avantajele reîntoarcerii și posibilitățile de reintegrare: oportunități de angajare în câmpul muncii, oferte educaționale pentru adulți și copiii din familiile acestora, inițierea afacerilor etc;

- organizarea unor evenimente cultural - artistice de consolidare a diasporei și de promovare a tradițiilor moldovenești;
- desfășurarea măsurilor de informare cu privire la oportunitățile de dezvoltare a afacerilor de către cetățenii Republicii Moldova reîntorși de peste hotare, de asigurarea suportului metodologic pentru cadrele didactice în vederea creșterii calității în procesul de predare a orelor de limbă română la necesitățile de formare a copiilor migranților reîntorși, implementarea programelor de integrare a copiilor și adulților reîntorși de peste hotare (de exemplu: ore de limbă română, de psihopedagogie etc.);
- organizarea trainingurilor și cursurilor de instruire online pe diverse tematiche, un exemplu ar fi inițierea și administrarea afacerilor etc. pentru migranți sau rude de gradul I ai acestora.

3. Mecanismul instituțional și bugetul Programului municipal

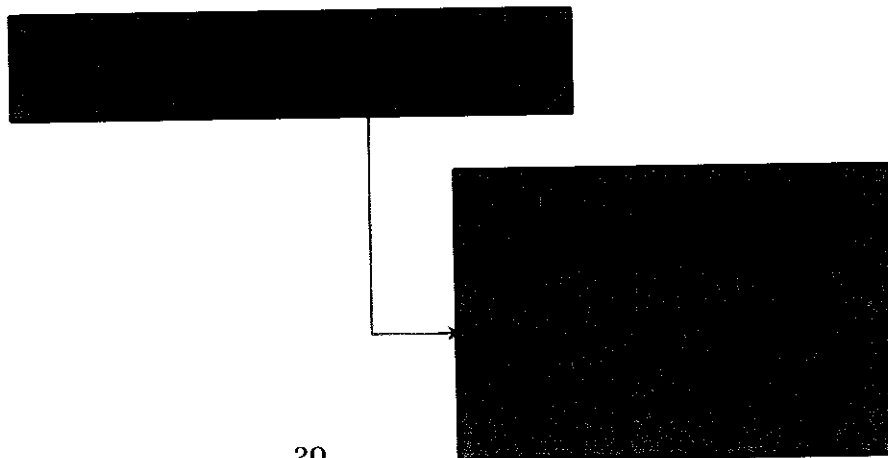
3.1 Mecanismul instituțional ar fi crearea unei unități distincte responsabile de colaborare cu diaspora în cadrul organigramei Primăriei. Scopul acestui mecanism este implementarea eficientă a politicilor municipalității pe direcția data, a contribui la sporirea efectelor pozitive și de a reda o importanță atitudinii Primăriei față de cetățenii noștri aflați peste hotare.

Unitatea instituțională, sub formă de Direcție sau Secție va trebui să fie divizată pe două direcții de activitate:

1. Activitatea de realizare, implementare și coordonare a acțiunilor Primăriei cu diaspora;
2. Activitatea de contact direct a Primăriei cu Diaspora prin ghișeu unic și call centru, care vor fi unități executive separate.

Prin urmare o opțiune eficientă în sensul celor menționate mai sus ar fi:

- Direcția relații externe să fie unitatea responsabilă de relații cu diaspora. În acest sens, denumirea acesteia ar putea fi *Direcția Cooperare Externă și Relații cu Diaspora*.
- În cadrul Direcției să fie create o Secție separată – Relații cu Diaspora (cu 5 unități: Șef Secție + 2 consultanți principali + 2 operatori), care se vor ocupa de diaspora și care de facto va îndeplini sarcinile din prima direcție de activitate și anume:
 - Va elabora și implementa politicile municipalității în raport cu diaspora,
 - Va forma viziunea strategică pe domeniul dat,
 - Va elabora programele de activități ale Primăriei pe direcția diasporei,
 - Va asigura implementarea acțiunilor din programele de activități, precum și cele ce vor reieși din politicie și strategiile Primăriei,
 - Va coordona cu activitățile de informare și comunicare cu diaspora,
 - Va coordona cu activitatea ghișeului unic și call centru dedicate diasporei,
 - Va asigura colaborarea cu alte direcții din partea autorității municipale în contextul activității sale pe direcția diasporei și atragerii acesteia în programe municipale în derulare,
 - Va formula propuneri pentru dinamizarea și eficientizarea relațiilor Primăriei cu Diaspora.
- Ce ține de funcții de comunicare și interacțiune cu diaspora: ghișeul unic și call centru, numărul lucrătorilor fiind stabilit în funcție de fluxul de apelări și volumul de lucru. La prima etapă pot fi angajați un operator la ghișeu și un operator call centru.

3.2 Bugetul estimativ al Programului municipal ar presupune următoarele direcții financiare:

Linie bugetară	Descriere linie bugetară	Buget anual (MDL)
Buget administrativ	- Salarizarea staff-ului Secției Relații cu Diaspora: 5 unități ¹ - 708.000 MDL; - echipare tehnică secția: 3 unități birou + 1 unitate tip ghișeu + 1 unitate call centru ² - 72.000 MDL	780.000
Buget materiale informative	- materiale informative imprimate (<i>broșuri, flayere, etc</i>) – 30.000 MDL - crearea rubricii „Diaspora” pe resursele online ale Primăriei – 10.000 MDL - servicii crearea material informative (<i>content, design, machetare</i>) – 60.000 MDL - aplicația online – 200.000 MDL - campanie informativă și promovare Program – 200.000 MDL	500.000
Buget transport alternativ pentru chirie	- biciclete – 10.000 MDL / unitatea x 25 unități = 250.000 MDL - trotinete electrice - 10.000 MDL / unitatea x 25 unități = 250.000 MDL	500.000
Buget vizite reprezentanții Primăriei peste hotare, inclusiv organizarea evenimentelor culturale	- 20 vizite / an – 50.000 MDL per vizită = 1.000.000 MDL - 10 evenimente culturale – 200.000 MDL per eveniment = 2.000.000 MDL	3.000.000
Buget organizare conferințe on-line	10 conferințe on-line – 50.000 MDL per conferință = 300.000 MDL	500.000

Buget compensații Program „Casa Ta în Chișinău”	Compensație 18.000 MDL / anual x 300 beneficiari = 5.400.000 MDL	5.400.000
TOTAL		10.680.000

1. Șef secție – 15.000 MDL / lună x 12 luni = 180.000 MDL

Consultant principal – 12.000 MDL / lună x 12 luni = 144.000 MDL x 2 poziții =
288.000 MDL

Operator – 10.000 MDL / lună x 12 luni = 120.000 MDL x 2 poziții = 240.000 MDL

Total: 708.000 MDL

2. 1 unitate birou (*mobilier, calculator, imprimantă, birotică, telefon etc*) – 15.000
MDL x 3 unități = 45.000 MDL

1 unitate tip ghișeu (*mobilier, calculator, imprimantă, birotică, telefon etc*) – 12.000
MDL

1 unitate tip call centru (*mobilier, set comunicare pt call centru audio/video,
calculator, birotică, etc*) – 15.000 MDL

Total: 72.000 MDL

Concluzii și recomandări

În baza analizei de mai sus, vom formula următoarele concluzii:

1. Grație numărului mare de moldoveni peste hotare și perioadei lungi de emigrare, putem constata că se încheagă o diapora moldovenească solidă, care are o participare destul de activă în viața economică, social, culturală și politică a țării;
2. Există două blocuri mari a diasporei moldovenești – stabiliți permanent și stabiliți temporar peste hotare – fapt ce implică elaborarea unei viziuni de relaționare cu aceștia prin intermediul programelor municipale dedicate ce ia în considerare acest specific;
3. Mobilitatea cetățenilor moldoveni aflați peste hotare este destul de mare, fapt ce demonstrează că aceștia au o legătură puternică cu locul de baștină.
4. Lipsa unui dialog sistemic dintre Primăria Municipiului Chișinău și diaspora moldovenească, inclusiv lipsa unor programe dedicate pentru această categorie de cetățeni;
5. În relațiile statului cu diaspora moldovenească nu este atrasă atenție suficientă asupra necesităților și problemelor acestor cetățeni în perioada aflării loc acasă.

În această ordine de idei, vom menționa următoarele recomandări:

1. Instituționalizarea relațiilor Primăriei Municipiului Chișinău cu diaspora prin crearea unei unități structurale în cadrul executivului. Se recomandă această unitate structurală să fie creată în cadrul Direcției relații externe;
2. Demararea unui Program municipal pentru diasporă, care ar cuprinde cele mai solicitate subiecte pentru ei: comunicare și informare, acte permissive și procese birocratice, implicarea în viața social-economică și culturală a autorităților municipale.

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CHIȘINĂU
DIRECȚIA RELAȚII EXTERNE

Nr. 97/DRE din 30.05.2024

NOTĂ INFORMATIVĂ

**cu privire la implementarea Programului municipal
„Alături de diasporă”**

În considerentul faptului că o bună parte a cetățenilor Republicii Moldova au migrat la muncă peste hotarele țării, dar continuă activ a participa în viața social-economică a Republicii Moldova se subliniază importanța de a facilita acest proces prin programe de colaborare și menținerea unei legături continue cu cetățenii noștri aflați peste hotare.

Prin urmare, Primăria municipiului Chișinău, în calitate de instituție publică ce activează în folosul și interesul cetățeanului, se cuvine să stabilească drept obiectiv un cadru instituțional privind relația municipalității cu diaspora moldovenească.

Conform ultimelor sondaje realizate în diasporă, peste 60% din respondenți afirmă că nu au nici o colaborare cu APL-ul din Moldova din motive de lipsă de instrumente necesare, deși și-ar dori. Aceasta denotă importanța implicării primăriei municipiului Chișinău de a elabora și implementa politici și acțiuni în interesul cetățenilor aflați peste hotarele țării, dar care doresc a participa mai activ în activitățile primăriei municipiului Chișinău.

În acest context, se propune implementarea Programului „Alături de diaspora”, ce servește drept obiectiv de creare a fundamentului de interacțiune între administrația publică locală și diasporă și va dezvolta un cadru sustenabil și comprehensiv de suport și informare din partea primăriei municipiului Chișinău pentru diaspora moldovenească, inclusiv va extindea oportunității de valorificare a unor facilități municipale.

Ex: Grati Ana
Tel: 022 20 17 24

Finanțarea implementării prezentului concept, se efectuează din contul și în limita alocațiilor aprobate în bugetul municipal Chișinău pentru proiectul respectiv.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, programul municipal „Alături de diaspora” a fost supus consultărilor publice la data de 23.03.2023.

Reieșind din cele expuse, Direcția relații externe propune spre examinare crearea Grupului de lucru pentru implementarea Programului „Alături de diaspora”.

Mihai CEBOTAR
Șef al Direcției Relații Externe

Ex: Grati Ana
Tel: 022 20 17 24